

Łukasz Kajtoch

WCZESNY PRZYLOT DROZDÓW OBROŹNYCH *TURDUS TORQUATUS* W OKOLICE LIMANOWEJ W ROKU 2007

Drozd obrożny w Polsce gniazduje wyłącznie w Karpatach i Sudetach, gdzie występuje podgatunek *T. t. alpestris*. Zasadza górskie lasy przeważnie powyżej 700 m n.p.m. (Tomiałojć i Stawarczyk 2003), choć pojedyncze stanowiska spotykane były nawet na pogórzach (Kunysz i Hordowski 1991). Ptaki z górskich populacji przylatują na ogół na przełomie marca i kwietnia (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Przez Polskę przelatują także nielicznie osobniki ze skandynawskiego podgatunku *T. t. torquatus*, które widywane były głównie na wybrzeżu w trakcie migracji wiosennych w okresie III³-V¹. Zdarzały się także przypadki ich zimowania. W centralnej części polskich Karpat – w Beskidzie Sądeckim, Wyspowym i Gorcach – drozd obrożny występuje dość powszechnie, ale nielicznie, w wyższych partiach górskich lasów bukowo-jodłowych i świerkowych, często w sąsiedztwie polan (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Kajtoch i Piestrzyńska-Kajtoch 2006). W latach 2001-2006 i 2008-2009 przylot w Beskidzie Wyspowym następował przeważnie w pierwszej połowie kwietnia, np. 8 IV 2006 najwcześniej obserwowany śpiewający samiec na Mogielicy (Kajtoch Ł., *in litt.*). Jednakże wiosną 2007 r. zaobserwowano wyjątkowo wczesny przylot tego gatunku. Dnia 5 III 2007 widziano samca przelatującego nad pastwiskami w Słopnicach (Beskid Wyspowy). W dniu tym intensywnie leciały kwiczoły *T. pilaris* i drożdżiki *T. iliacus*. Następnie 11 III 2007 słyszano 2 śpiewające samce k. Koniny (Gorce), a 18 III 2007 samca k. Dobrej (Beskid Wyspowy). Miejsca tych obserwacji były dość nietypowe jak na ten gatunek – skraj lasu, na wysokości 500-600 m n.p.m. Dnia 30 III 2007 zlokalizowano pierwsze 2 śpiewające samce pod szczytem Mogielicy, gdzie gatunek ten gniazduje corocznie. Ferens (1950) pisał „...Drozd obrożny zjawia się na wiosnę, później niż śpiewak, przeważnie z końcem marca i pierwszych dniach kwietnia, jeśli zima nie jest zbyt ostra i przewlekła....”. Tymczasem tak wczesny przylot drozdów obrożnych w 2007 mógł być spowodowany wyjątkowo ciepłą zimą oraz wczesnym nadejściem wiosny w górach. Śnieg zalegał jedynie powyżej 900 m n.p.m. do końca marca, a nie jak zazwyczaj do końca kwietnia. Dodatkowym przypuszczeniem, jakie można wysnuć

z obserwacji pierwszych śpiewających samców tak nisko, jest przeczekiwanie przez ptaki niekorzystnych warunków panujących w wyższych partiach gór, gdzie pojawiły się dopiero z końcem marca. Prawdopodobnie jest to zjawisko częstsze, ponieważ po ostrej zimie 2006/07 śpiewającego samca drozda obrożnego stwierdzono 1 IV 2006 w lesie w Szyku na pograniczu Pogórza Wiśnickiego i Beskidu Wyspowego (400 m n.p.m.). Takie przeczekiwanie może dotyczyć także innych ptaków górskich np. siwerniaka *Anthus spinoletta*. 18 III 2007 natrafiono na siwerniaka na pastwisku w miejscowości Dobra (Beskid Wyspowy, 500 m n.p.m.), podczas gdy jego łągowiska znajdują się na górskich polanach powyżej 850 m n.p.m. (Kajtoch i Piestrzyńska-Kajtoch 2005). Niewykluczone, że drozdy obrożne przylatują w polskie góry w niektóre lata już w pierwszej lub drugiej dekadzie marca, jednak ich pojawianie się może być przeoczone z uwagi na znikomą penetrację gór przez ornitologów w okresie wczesnowiosennym.

Literatura

- Ferens B. 1950. *Ptaki Żywiecczyzny*. Mat. Fizj. Kraju 25: 1-96.
- Kajtoch Ł., Piestrzyńska-Kajtoch A. 2005. *Występowanie siwerniaka *Anthus spinoletta* w Beskidzie Wyspowym*. Not. Orn. 45: 189-191.
- Kajtoch Ł., Piestrzyńska-Kajtoch A. 2006. *Awifauna środkowej części Beskidu Wyspowego – propozycje ochrony*. Chrońmy Przyr. Ojcz. 62, 3: 33-46.
- Kunysz P., Hordowski J. 1991. *Ptaki Ziemi Przemyskiej*. Not. Orn. 32: 5-90.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Adres autora:

Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, ul. Sławkowska 17, 31-016 Kraków, e-mail: kajtoch@isez.pan.krakow.pl

EARLY ARRIVAL OF THE RING OUZEL *TURDUS TORQUATUS* IN THE REGION OF LIMANOWA IN 2007

Summary

In Poland, Ring Ouzels nest only in the Carpathian and Sudeten Mountains. Typically, they arrive late in March or early in April. In 2007, several males (also singing) were noted much earlier, on 7, 11, and 18 March, in the Insular Beskids. These birds were recorded at the forest-pasture border, much lower (500-600 m below sea level) than the breeding range of this species in the mountains. This early arrival was likely to be due to warm winter and early spring in 2007. It is probable that Ring Ouzels and other montane birds (e.g. pipits *Anthus spinoletta*) arrive and wait at lower elevations until snow melting at higher elevations.